

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра модерної історії України та зарубіжних країн**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Дека́н факультету здоров'я та
фізичного виховання
Едуард СИВОХОП

« 27 » червня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРИЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	227 Терапія та реабілітація
Спеціалізація	227.01 Фізична терапія
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія та культура України» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань **22 – Охорона здоров'я, спеціальності: 227 Терапія та реабілітація; спеціалізація: 227.01 Фізична терапія, освітньої програми Фізична терапія, ерготерапія.**

Розробник: Фенич В.І., к.істор.н., доцент кафедри модерної історії України та зарубіжних країн

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри модерної історії України та зарубіжних країн

протокол № 12 від « 25 » червня _ 2024 р.

Завідувач кафедри Ігор ШИНИЦЕР

Схвалено науково-методичною комісією факультету ФЗФВ

протокол № 12 від « 27 » червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії: Фелікс ФІЛАК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Розподіл годин за навчальним планом
	<i>Денна форма навчання</i>
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 90	1
Кількість модулів – 2	Семестр:
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3,1	1-й
	Лекції:
	24
	Лабораторні
	-
Вид підсумкового контролю: залік	Практичні
	20
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:
	46

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основна навчальна і виховна мета дисципліни «Історія та культура України» полягає у створенні умов для свідомої орієнтації молодшої людини у сучасному світі, суспільстві, формування у неї відповідної активної соціальної та громадської позицій, підвищенні рівня духовної культури, культури спілкування і діяльності для сприяння їх соціалізації, активному включенню в соціально-політичне та економічне життя суспільства, підготовці до майбутньої професійної діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- 1) здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з порушеннями рухової функції органів та систем, насамперед, опорно-рухового апарату, нервової та кардіореспіраторної систем із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, медичних та клінічних наук, фізичної культури в умовах комплексності та невизначеності.
- 2) загальних компетентностей:
 - ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.;
 - ЗК 04. Здатність працювати в команді.;
 - ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
 - ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
 - ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- 3) фахових компетентностей:
 - СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я;
 - СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії;
- 4) Загальні компетентності (*Професійний стандарт «Асистент фізичного терапевта»*):
 - 3.02 Здатність діяти на основі етичних міркувань, принципів і цінностей асистента фізичного терапевта.
 - 3.03 Здатність до професійної комунікації.
- 5) Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій):
 - А1 Здатність застосовувати у професійній діяльності законодавчі, нормативноправові акти України, міжнародні та інші документи, що стосуються організації надання послуг з фізичної терапії.
 - А2 Здатність вести записи та відповідну документацію з фізичної терапії.

Крім того, здобувач зможе самостійно давати стисло характеристику важливим, у тому числі для сучасності, історичним подіям, діячам, пам'яткам культури, розкривати їх значення та місце

в історичному процесі та сьогодні, розкривати на основі історичних фактів особливості історії різних регіонів України, їх специфіку та найхарактерніші риси, самостійно опрацьовувати історичні документи, наукову, науково-популярну і довідкову літературу, порівнювати, пояснювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб, спираючись на здобуті знання, на основі альтернативних поглядів на проблеми.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна вивчається на 1 курсі і, відповідно до структурно-логічної схеми освітньої програми, опанування дисципліни не потребує попереднього вивчення освітніх компонентів освітньої програми.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія», вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти основних програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади	ПРН – 1
Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.	ПРН – 8
Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.	ПРН – 15

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади	ПРН – 1
Вміти діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.	ПРН – 8
Володіти вербальним і невербальним спілкуванням з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.	ПРН – 15

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

	Семінарські заняття, модульні зрізи та самостійна робота		Сума
Види робіт	Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2	
Семінарські заняття	30	30	100
Самостійна робота	20	20	
Модульні контрольні зрізи	50	50	

...

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: семінарські заняття та самостійна робота.

Форма модульного контролю: контрольні зрізи. Форма

підсумкового семестрового контролю: іспит.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

	Модуль 1	Модуль 2

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	30	6	30
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	-	-	-	-
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Колоквіум	-	-	-	-
Презентація	1	20	1	20
Реферат	-	-	-	-
Есе	-	-	-	-
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Теоретичне питання 20 балів, тести – 30 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	---

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма складається з двох модулів, а курс загалом розділений на 9 тем

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. „Давня і середньовічна історія та культура України”

ТЕМА 1. Вступ. Первісно-общинний лад. Найдавніші цивілізації на території України.

1. Вступ. Джерела та література курсу.
2. Кам'яний вік на території України.
3. Мідно-бронзовий та залізний вік. Грецькі міста-держави.
4. Скіфи і сармати. Готи. Гуни. 5. Анти. Аварська навала. Ранні слов'яни.

ТЕМА 2. Київська Русь і Галицько-Волинська держава.

1. Утворення Київської держави. Перші князі.
2. Розквіт Київської Русі. Володимир Великий та Ярослав Мудрий.
3. Русь за синів та внуків Ярослава Мудрого. Володимир Мономах. 4. Розпад Київської Русі. Галицько-Волинське князівство.

ТЕМА 3. Українські землі в умовах іноземної колонізації (друга половина XIV – перша половина XVI ст.).

1. Розподіл і захоплення українських земель Литвою, Польщею та іншими державами.
2. Боротьба за автономію та її ліквідація у складі Речі Посполитої.
3. Суспільно-політичний лад та економічний розвиток України наприкінці XVI - першій половині XVII ст.
4. Зародження і розвиток українського козацтва.
5. Селянсько-козацькі повстання кінця XVI — 20-30-х рр. XVII ст. Початки козацького державотворення. 6. Культура України у XVI — першій половині XVII ст.

ТЕМА 4. Українські землі у козацько-гетьманську добу.

1. Передумови, причини і початок (1648 р.) національної революції середини XVII ст. Б. Хмельницький.
2. Військово-політична ситуація в Україні 1649 – 1652 рр. Зборівський та Білоцерківський мирні договори.

3. Перехід під протекторат московського царя (1653 – 1657). Переяславська рада та союз із Трансільванією.
4. Україна у часи Руїни (1657 – 1676): соціально-політична боротьба і роль геополітичного фактора.
5. Ліквідація автономії України у ХУІІІ ст.

Змістовий модуль 2. „Модерна та новітня історія та культура України”

ТЕМА 5. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (кін. ХУІІІ – у першій половині ХХ ст.)

1. Адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Чисельність та етнічний склад населення. Національне та соціальне становище українського народу.
2. Україна в російсько-турецьких війнах 1806-1812 рр. та 1828-1829 рр.
3. Російський визвольний та польський національно-визвольний рухи на українських землях в 20-30-х рр.
4. Декабристи і Україна.
5. Кирило-Мефодіївське товариство.
6. Повстання селян під проводом У.Кармелюка. „Київська Козаччина” - 1855 р.

ТЕМА 6. Українські національно-визвольні змагання (1917-21 рр.).

1. Утворення і діяльність Центральної Ради
2. Боротьба за владу, початок громадянської війни (кінець 1917 р. — квітень 1918 р.)
3. Українська держава гетьмана Скоропадського
4. Директорія. Відновлення УНР
5. Західноукраїнська Народна Республіка і Закарпаття 1918—1919 рр.
6. Відновлення радянської влади в Україні. Денікінщина
7. Завершення української національно-демократичної революції, її наслідки та уроки.

Тема 7. Українські землі у 20-30-ті рр. ХХ ст.

1. Нова економічна політика та її проведення в Україні.
2. Україна і утворення СРСР.
3. Українське відродження 20-30-х рр.
4. Політика форсованої індустріалізації, колективізації та їх наслідки.
5. Західноукраїнські землі між двома світовими війнами.

ТЕМА 8. Україна напередодні та в роки Другої світової війни.

1. Репресії 1930-х рр.
2. Пакт Ріббентропа-Молотова.
3. Включення західноукраїнських земель, Північної Буковини, Південної Бессарабії до складу УРСР. Радянізація західноукраїнських територій.
4. Радянсько-німецька війна. Початок війни. Причини катастрофи. Оборонні бої влітку-восени 1941 р. Відновлення української держави. Поразка радянських військ.
5. Окупаційний режим. План „Ост”. Геноцид. Розгортання руху опору в Україні та його течії: радянське підпілля і партизанський рух; оунівське підпілля. Створення Української повстанської армії.

6. Перемога Червоної Армії під Сталінградом і початок вигнання окупантів з України. Курська битва. Завершення Другої світової війни.

ТЕМА 9. Україна в другій половині ХХ ст. – першій половині ХХІ ст.

1. Суспільно-політичне та культурне життя в Україні в другій половині 40-х — на початку 50-х рр.
2. Політика часткової десталінізації в Україні, її непослідовний характер.
3. Наростання кризових явищ у суспільно-економічному, політичному та культурному житті 4. Україна у добу «перебудови». Боротьба за незалежність
5. Розвиток культури в Україні в 50-80 ті рр. ХХ ст. 6. Незалежна Україна.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма										
	усього	у тому числі									
		л	п	лаб	інд	с.р.					
1	2	3	4	5	6	7					
Модуль 1											
Змістовий модуль 1. Давня і середньовічна історія та культура											
ТЕМА 1. Вступ. Первіснообщинний лад. Найдавніші цивілізації на території України.	7	2	2	-	-	3					

ТЕМА 2. Київська Русь і ГалицькоВолинська державна.	9	2	2	-	-	5						
ТЕМА 3. Українські землі в умовах іноземної колонізації (друга половина ХІУ - перша половина ХУІ ст.).	9	3	2	-	-	5						
ТЕМА 4. Українські землі у козацькогетьманську добу.	9	3	2	-	-	5						
Разом за змістовим модулем 1	34	10	8	-	-	12						

Змістовий модуль 2. Модерна та новітня історія та культура

ТЕМА 5. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (кін. ХУІІІ - у першій половині ХХ ст.)	14	2	4	-	-	8						
ТЕМА 6 Українські національновизвольні змагання (1917-21 рр.).	11	2	2	-	-	5						

ТЕМА 7. Українські землі у 20-30-ті рр. ХХ ст.	11	2	2	-	-	5						
ТЕМА 8. Україна напередодні та в роки Другої світової війни.	9	3	2	-	-	5						
ТЕМА 9. Україна в другій половині ХХ ст. – першій половині ХХІ ст.	11	3	2	-	-	5						
Разом за змістовим модулем 2	56	12	12	-	-	22						
Усього годин	90	24	20	-	-	46						

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна	
1	<i>Культура Київської Русі</i>	2	
2	<i>Економічний та соціальний розвиток України в ХІХ – початку ХХ ст.</i>	2	
3	<i>Історія Закарпаття після Першої світової війни</i>	2	
4	<i>УРСР у 20-30-х рр.</i>	4	
5	<i>Україна напередодні та в Другій світовій війні</i>	4	
6	<i>Радянська Україна після другої світової війни</i>	4	
7	<i>Україна суверенна і незалежна держава (1991-2009)</i>	6	
Разом		24	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
		денна

1	Створити презентацію (20 слайдів) на обрану тему	12
2	Створити презентацію (20 слайдів) на обрану тему	22
	Разом	34

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА *(у разі потреби)*

Інтернет платформа Moodle

Інтернет платформа Google Meet

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

I. Основна література:

1. Архів Коша Нової Запорізької Січі. Опис справ 1713 – 1776 рр. – К., 1994. – 232 с.
 2. Боплан Г. – Л. де. Опис України з картами. – К.: Наукова думка, 1990.
 3. Былины : Киевский цикл. – К.: Дніпро, 1982. – 254 с.
 4. Возз'єднання Закарпатської України з Радянською Україною. – Ужгород: Закарпаття, 2000. – 344 с.
 5. Галицько – Волинський літопис. – Львів: Червона калина, 1994. – 253 с.
 6. Голод 1921 – 1923 років на Україні: Збірник документів і матеріалів. – К., 1993.
 6. Голод 1932 – 1933 років на Україні: очима істориків, мовою документів. – К.: Політвидав України, 1990 –
 7. Голод в Україні 1946 – 1947 р.: Документи і матеріали. – К., 1996. – 375 с.
- Гражданская война на Украине. 1918 – 1920: Сб. документов и материалов. – К., 1967. – Т.1 – Кн. 1
8. Документи Богдана Хмельницького. – К.: Вид. – во АН УРСР, 1961.
 9. Історія держави і права України. Хрестоматія. – К.: Вен турі, 1996.
 10. Історія СРСР в документах та ілюстраціях. – К.: Рад. Школа, 1967.
 11. Історія України. Документи. Матеріали. – К.: Академія, 2002.
 12. Історія української культури. /За ред. І. Крип'якевича. – К.: Либідь, 1990.
 13. Києво – Печерський Патерик. – К.: Либідь, 1991.
 14. Конституція України. – К., 1996.

15. Повість врем'яних літ. – К.: Радянський письменник, 1990. – 558 с.
16. Слово о полку Ігоревім та його поетичні переклади та переспіви. – К.: Наукова думка, 1967. – 520 с.
17. Україна у Другій світовій війні у документах: Збірник архівних матеріалів (1941 – 1942). – Т.2. – Львів, 1998. – 383 с.
18. Українська Центральна Рада : Документи і матеріали: У 2 – х т. – К., 1996 – 1997.
Універсал Директорії Української Народної Республіки до трудового селянства (10 січня 1919р.)
// Україна в ХХ столітті: Зб. документів і матеріалів.(1900 – 1939 рр.). – К, 1998.
19. Хрестоматія з історії України для студентів вузів / Упор.Б.І.Білик, Л.В.Дячук, Я.С.Калакура та ін. – К. :ІСДО, 1993.
20. Хрестоматія з історії Української РСР. – К.: Рад .школа, 1959. – Т.1.

II. Допоміжна література:

1. Антонович В. Про козацькі часи на Україні. – К.: Дніпро, 1991. – 238 с.
2. Апанович О. Українсько – російський договір 1654 р. : міфи і реальність. – К.: Варта, 1993. – 135 с.
3. Бабенко Р. Прикордонні землі Південно – Західної Русі і Золотої Орди (друга половина XIII – перша половина XIV ст.) // Історія в школі. – 2001. – № 3. – С. 6 – 11.
4. Балагурі Е., Пеняк С. Закарпаття – земля слов'янська. – Ужгород, 1977.
5. Баран В. Десталінізація в Україні: перша спроба // Сучасність. – 1995. – № 11. – С.106 – 117.
6. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної укр. нації XIX-XX ст. – К.: Генеза, 1996. – 360.
7. Вегеш М. Карпатська Україна (1938 – 1939). – Ужгород, 1993.
8. Вегеш М. Карпатська Україна 1938 – 1939 років у загальноєвропейському історичному контексті. – Ужгород, 1997. – Т. 1 – 2.
9. Верстюк В. Центральна Рада в модерній історії України // Сучасність. – 1998. – № 1. – С.91 – 98.
10. Верстюк В.Ф. Симон Петлюра : політичний портрет (до 125 – річчя від народження) // УІЖ . – 2004. – № 3. – С.112 – 127.
11. Гуржій І.О. Розвиток товарного виробництва і торгівлі на Україні (з кінця XVIII до 1861 р.) – К., 1962.
12. Данилюк Д. Історія Закарпаття в біографіях і портретах. – Ужгород: Патент, 1997. – 289 с.

13. Задорожний В.Є. Товарне виробництво і торгівля на західноукраїнських землях. – Львів, 1989
14. Залізник Л. Первісна історія України. – К.: Либідь, 1999. – 228 с.
15. Історія держави і права України. Хрестоматія. – К.: Вентурі, 1996. – С.35 – 76.
16. Історія української культури./ За ред. І.Крип'якевича . – К.; Либідь, 1990. – С.126-128.
17. Костомаров Н.И. Исторические произведения. – К., 1989. – 736 с.
18. Котляр М. Галицьке боярство проти князів Романовичів // Археологія, 1999. – № 2. – С.85 – 92.
19. Котляр М. Галицько – Волинська Русь. – К.: Альтернативи, 1998. – 335 с.
20. Крип'якевич І.П. Історія України. – Львів: Світ, 1990. – 519 с.
21. Кульчицький С. В., Мицик Ю. А., Власов В. С. Історія України: Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Літера ЛТД, 2008.
22. Кульчицький С.В. Історичний висновок про діяльність ОУН – УПА // Сучасність. – 2001. – № 6. – С.50 – 58.
23. Мицик Ю. Церковне життя України наприкінці XVIII – початку XX ст. // Історія в школах України. – 2004. – № 8. – С.52 – 54.
24. Нариси історії Закарпаття. Т.1. – Ужгород, 1993. – 436 с.
25. Субтельний О. Україна: історія / Пер з англ. Ю. І. Шевчука; Вст. ст. С. В. Кульчицького. – 3тє вид., перероб. і доп. – К.: Либідь, 1993. – 720 с.
26. Федака С.Д. Політична історія України – Русі доби трансформації імперії Рюриковичів (XII ст.) – Ужгород, 2000. – 340 с.
27. Фенич В. Українське питання напередодні та в роки Першої світової війни в планах воюючих держав // Україна на міжнародній арені у XX ст. – Ужгород: Патент, 2000. – С.15 – 31.
28. Шандор В. Закарпаття: Історично – правовий нарис від IX ст. до 1920 р. – Нью – Йорк, 1992. – 292 с.
29. Шаповал Ю. Пакт Ріббентропа – Молотова та Західна Україна : нові документи і факти // Історія в школах України. – 2000. – № 2. – С.15 – 21.
30. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. – К.: Критика, 2009. – 584 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. <http://exlibris.org.ua/apanowicz/> (На сторінці представлено електронну версію книги відомої дослідниці українського козацтва Олени Апанович “Гетьмани України і кошові отамани Запорозької Січі”. Мова сайту українська.)
2. <http://history.franko.lviv.ua/> (Книги в електронному виді: Наталія Яковенко «З найдавніших часів до кінця XVIII ст.»; Ярослав Грицак «Формування модерної української нації XIX-XX ст.»)
3. <http://litopys.org.ua/> (На сайті представлено проект електронної бібліотеки давньої української літератури. Бібліотека є добіркою електронних книг і текстів, об’єднаних єдиною тематикою .Мова сайту українська.)
4. <http://litopys.org.ua/cultur/cult.htm> (Українська культура. Лекції за редакцією Дмитра Антоновича)
5. <http://www.history.org.ua> (сайт інституту історії України НАН України, на якому є багато різних монографій і підручників з історії України, які можливо завантажити)
6. <http://www.nbu.gov.ua/books/2009/09vojiuk.pdf> (Історія української культури)
7. Довідник з історії України. В 3 т. [Електронний ресурс]: [сайт] / [Нариси історії України](#). – Режим доступу: <http://history.franko.lviv.ua/>.
8. Документи з історії, етногенетики, антропології, археології України [Електронний ресурс]: [сайт] Історична веб-хрестоматія UKRAÏNARUS. – Режим доступу: http://geocities.com/ua_ukraine/ukrainerus.html.
9. Документи з курсу історії України [Електронний ресурс]: [сайт] / Электронная хрестоматія. – Режим доступу: <http://historydocs.narod.ru/ukr.htm>.
10. Документи. Украина [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vostlit.info/Texts/Dokumenty/ukraine.htm>.
11. Збірники документів і монографії [Електронний ресурс]: [сайт] / Центральний державний архів громадських об’єднань України. – Режим доступу: <http://www.cdago.gov.ua/publics/zbirniku>.
12. Український історичний журнал [Електронний ресурс]: [сайт] / Інститут історії України НАН України. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?litera&askAbout=journal>.

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н.р. без змін; зі змінами.
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » ____ 20 ____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20 ____ / 20 ____ н.р. без змін; зі змінами.
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » ____ 20 ____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами.
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами.
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами.
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами.
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)